

Nr 432.

Av herrar **Pettersson** i Dahl och **Persson** i Vinberg, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske m. m.*

I proposition nr 60 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit antagandet av en ny fiskerättslag, vilken avses ersätta den år 1896 utfärdade lagen om rätt till fiske.

I den föreslagna lagtexten §§ 28 och 29 (s. 8—9 i prop.) uppdragas vissa riktlinjer avsedda att garantera att vattendrag och sund, i vilka fisken har sitt drev, icke få helt överstängas med fiskredskap. I § 28 anges, att i vattendrag och sund skall en sjättedel av vattendragets bredd vid vanligast förekommande lågt vattenstånd utgöra fiskådra, i vilken fiskredskap icke får anbringas.

Ifråga om förekomst av fiskådra i vattendrag säger fiskerättskommittén i sin utredning (s. 284 § 29, 2 st.): »Till följd av det allt intensivare fisket har fiskådran — liksom övriga anordningar till tryggnad av vandringsfiskens framkomst — fått allt större betydelse. Med hänsyn till det allmänna fiskevårdsintresset är det nödvändigt ej blott för sötvattensfisket utan också för saltsjöfisket efter åtskilliga fiskslag, särskilt lax och ål, att vandringsfisken har tillräcklig frihet att förflytta sig till och från sina lekplatser.»

Den i lagförslaget angivna ordalydelsen av § 28 1:a st. i fråga om fiskådra synes oss under vissa förutsättningar oklar och kan giva upphov till sådan tillämpning, att bestämmelsen om fiskådra blir utan någon som helst betydelse. Såvitt vi kunna finna, föreligger möjlighet att på sätt som anges i skiss bilaga A i av fiskådra berört vattendrag utsätta fiskredskap.

I § 29 sista st. (prop. s. 9) anges, att »äger någon särskild rättighet att för fiske stänga fiskådra, skall han njuta den rätten till godo».

Fiskerättskommittén har i sitt betänkande (s. 288 4:e st.) i fråga om rättighet att stänga fiskådra anfört följande. »Den i andra punkten av andra stycket föreslagna bestämmelsen rörande giltigheten av särskild rättighet att för fiske stänga fiskådra har med oförändrad avfattning överflyttats från § 16 i 1896 års lag. Stadgandet har ur fiskevårdssynpunkt ansetts väcka betänkligheter. Kommittén har emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka, att detsamma slopas och rättsägarna sålunda generellt berövas det skydd gällande lag bereder dem. Däremot vill kommittén förorda, att då allmänna intressen det påkalla dylik rättighet helt eller delvis inlöses med statsmedel eller med bidrag från det allmännas sida.»

Slutligen har fiskerättskommittén på denna punkt i sitt betänkande (s. 327 4:e st.) föreslagit »dels utredning samt om möjligheten att, då allmänna intressen så påkalla, särskild rättighet att för fiske stänga fiskådra må helt eller delvis inlösas av allmänna medel eller med bidrag från det allmänna».

Vid remissbehandlingen av fiskerättsutredningens betänkande har i fråga om fiskådra Svenska fiskevårdsförbundet (prop. s. 124 sista st.) i huvudsak anfört, att rättighet att stänga fiskådra borde upphävas. Sådan rättighet vore nämligen till skada för fiskevården. Departementschefen har endast anfört (prop. s. 127 3:e st.): »I anslutning till nämnda förbudsbestämmelser har i departementsförslaget — liksom i kommitténs förslag — upptagits ett stadgande, att om någon äger särskild rättighet att för fiske stänga fiskådra, han skall njuta den rätten till godo. Jag har nämligen icke ansett mig kunna biträda önskemålet att sådan rättighet ej längre skall äga giltighet.»

Det avses således, att rättighet att avstänga fiskådra med stöd av § 29 sista st. i nu framlagt förslag om lag om rätt till fiske i fortsättningen skall äga bestånd. Departementschefen anför dock i detta sammanhang (prop. s. 126) följande: » I varje fall torde det vara uppenbart, att det nu i vissa norrlandsälvar på sina håll tillämpade bruket att fasta laxfisken slås ut över en hel flodarm framdeles kommer att bli tillåtet, endast såvitt en särskild rättighet därtill kan anses föreligga, exempelvis på grund av urminnes hävd.»

Även i vattendrag i södra Sverige finnas dylika fasta laxfisken, vilka helt överstänga ett vattendrag. Detta är sålunda fallet dels i Ätran, dels i Viskan. Denna rättighet kommer således allt fortfarande att bliva bestående.

Fiskerättskommittén har som nyss nämnts framhållit det betänkliga i att bibehålla sådan rättighet men har icke ansett sig kunna tillstyrka, att fiskådra skulle införas på sådana fisken eller rättigheter. Kommittén har däremot ansett sig böra förorda, att, då allmänna intressen så påfordra, rättighet att helt avstänga ett vattendrag skall inlösas av statsmedel eller med bidrag från det allmänna (s. 288), och har slutligen i sin sammanfattning föreslagit en utredning härom (s. 327 i utredn.).

Inom vissa laxförande vattendrag torde det få anses att en inlösen av rättighet att helt avstänga fiskådra måste utgöra ett i högsta grad allmänt intresse, vilket måste tillmötesgå.

Till stöd för detta vilja vi anföra följande exempel på samt verkningarna av ett hela vattendraget avstängande fast laxfiske.

I Ätran, ca 4 km från älvmynningen, inom Falkenbergs stads område är ett fast fiske beläget — den s. k. Falkenbergs stads laxgård vid Herting. Detta fasta fiske avstänger Ätran från strand till strand med stöd av be-

stämelsen i Lag om rätt till fiske av den 27 juni 1896 § 16. Det fasta fisket består av gallergrindar av träspjälor. Avståndet mellan träspjälorna är 5 cm. Fisket får brukas eller hållas utestående under den tid laxfiske är tillåtet inom Hallands län, f. n. f. o. m. den 1 mars t. o. m. den 7 augusti. Då det är fråga om lax, kan endast sådan fisk vars storlek högst uppgår till ca 2 kg passera de 5 cm breda öppningarna i stängningsanordningen. Lax vilken är större än ca 2 kg har således ingen möjlighet att under denna tid vandra längre upp i Ätran än ca 4 km från själva mynningen. Laxuppvandringen påbörjas redan på våren. Den större laxen — alltså den som är värdefullast, skillnad i pris på små och stor lax föreligger nämligen — fångas således i detta fasta fiske. Falkenbergs stads laxgård vid Herting har brukats ända t. o. m. i början på 1940-talet. Emellertid fortfor ägaren att isätta gallergrindarna, vilka därmed kommo att utgöra ett hela vattendraget avstängande galler, utan att bruka detsamma såsom fiske. Avsikten därmed var att kvarhålla den större laxen till förmån för det omfattande avgiftsbelagda sportfiske efter lax, som i samband därmed uppläts bl. a. nedanför galleravstängningen. Genom en temporär överenskommelse mellan ägaren och länets hushållningssällskap ha under de tvenne senaste åren ifrågavarande gallergrindar icke utsatts.

Ätran ovan Herting, jämte dess bivattendrag Högvadsån, i vilken laxuppvandring också förekommer, håller en längd av ca 50 km. Fiskeritressena utefter denna sträcka av vattendraget ha således varit hänvisade uteslutande till fångst av den såväl till storlek som värde mindre laxen eller smålaxen, nämligen sådan under ca 2 kg:s vikt. Vissa tidsperioder har den mindre laxens antal varit synnerligen ringa på grund av till synes biologiska orsaker. Resultatet av laxfisket i Ätran ovan Herting har därigenom alltmera nedgått och är numera ytterst ringa. Genom länets hushållningssällskap ha också numera ansträngningarna inriktats på att väsentligt begränsa beskattningen av lax i denna del av vattendraget för att därmed bidra till att uppehålla laxstammen i detta det enda av de västsvenska vattendrag där ännu en laxstam av betydelse finnes.

Ur ren fiskevårdssynpunkt torde följande kunna anföras. Avsaknaden av en fiskådra i ett dylikt fall synes kunna innebära, att lax, som för sin fortplantning — lekområdena i Ätran äro nämligen belägna mycket långt ovan Herting — är beroende av vandringsmöjlighet, kommer att hopträngas nedom hindret och där bli föremål för en onormalt hög beskattning, varvid i detta fall hänsyn får tagas även till omständigheten av förekommande beskattning i själva älvmynningsområdet i de därstädes förekommande fasta laxfiskena. Laxens spridning över ett vidsträcktare område torde innebära, att större möjligheter föreligga att densamma kan undgå att fångas. Det torde också få uppmärksammas den eventuella möjligheten av en så småningom inträdande väsentligt nedsatt, för att icke säga helt upp-

hörande vandringsdrift hos lax, som under någon längre tid blir utsatt för ofrivillig avspärrning i ett vattendrags nedre del.

Under återopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen må besluta dels om sådan ändring av förslaget angående Lag om rätt till fiske § 28 att befarad stängning av vattendrag icke blir möjlig,

och dels om utredning och förslag syftande till att där särskilda rättigheter att avstänga fiskådra föreligga, sådana rättigheter inlösas av allmänna medel eller med bidrag från det allmänna.

Stockholm den 21 februari 1950.

Anders Pettersson,
Dahl.

Ragnar Persson,
Vinberg.

Tvärgenomskärning av ett vattendrag där botten är i stort sett jämn från sida till sida. Där är omöjligt säga var den djupaste delen är belägen som icke får avstängas med redskap.

Plan av vattendrag med en bottenfigur enl. ovanstående genomskärning. Det torde vara möjligt utsetta redskap på sätt skissen utvisar, utan att ha överträtt bestämmelsen i § 28 1:a st. i förslag om lag om rätt till fiske. I samtliga fall uppfylles lagens föreskrift om öppethållande av en sjättedel av vattendragets bredd. Vandringsfisk torde ha mycket små möjligheter att undgå att fångas därest redskap utsätts på sådant sätt.

